

Sygn. akt IV U 1314/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Selwa

Protokolant: st. sekr. sąd. Dorota Saj

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2019 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku *M. N.*

przeciwko *Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.*

na skutek odwołania wnioskodawczynie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 31 maja 2019r., znak (...)

o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 31 maja 2019r., znak (...) w ten sposób, że przywraca wnioskodawczynie M. N. termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania w sprawie o ustalanie wysokości emerytury zakończonego prawomocną decyzją z dnia 6 maja 2014 r.-

Sygn. akt IV U 1314/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 31 lipca 2019r.

Decyzją z dnia 31 maja 2019r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. odmówił wnioskodawczynie M. N. przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Jako podstawę prawną organ rentowy przywołał przepis art. 59 §1 kpa w zw. z art. 83 b ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2019/300).

W uzasadnieniu zostało wskazane, że w ocenie organu wnioskodawczynie nie uprawdopodobniła, iż uchybienie miesięcznemu terminowi do złożenia wniosku o wznowienie postępowania nastąpiło bez jej winy a w szczególności choroba wymagająca leżenia nie uzasadnia braku zawinięcia o ile istniała możliwość dokonania czynności procesowej z pomocą osób trzecich.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła wnioskodawczynie M. N. wskazując, że jest ona dla niej krzywdząca. W uzupełnieniu odwołania naprowadziła, że o wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r. i możliwości wznowienia postępowania dowiedziała już się po upływie terminu na złożenie wniosku od innych osób, które także składały skargę po terminie. Wskazała, że była chora, nie śledziła informacji w mediach, nie posiada Internetu.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu 21 marca 2019r. został opublikowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego orzekający, że „art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym di 30 września 2017r. , w zakresie w jakim dotyczy urodzonych w (...)r., kobiet, które przez 1 stycznia 2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej” i na podstawie tego orzeczenia można zgłosić wniosek o wznowienie postępowania stosownie do art. 145a §1 i 2 kpa, przy czym należy to uczynić w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie wyroku. W przypadku powyższego orzeczenia, termin do zgłoszenia skargi o wznowienie postępowania upłynął z dniem 23 kwietnia 2019r. M. N. skargę o wznowienie postępowania zgłosiła w dniu 21 maja 2019r. równocześnie wnosząc o przywrócenie jej terminu do dokonania tej czynności. Na uzasadnienie wnioskodawczyni podała, że była chora lecz nie przedstawiła żadnych dokumentów, które uwiarygodniłyby ten fakt. Powyższe skutkowało wydaniem decyzji o odmowie przywrócenia terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania – stosownie do art. 58 kpa.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Na wstępie należy wskazać, że w okolicznościach niniejszej sprawy strony nie zgłosiły żadnych wniosków dowodowy poza dowodami z dokumentów zalegających w aktach organu rentowego oraz nie wnosiły o przeprowadzenie rozprawy i stąd Sąd uznał za zasadne przeprowadzenie postępowania dowodowego i wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym – zgodnie z art. 148¹ kpc.

Stan faktyczny sprawy wynika z niespornych dokumentów z akt emerytalnych wnioskodawczyni. M. N. urodziła się (...) i decyzją z dnia 24 grudnia 2008r. ZUS przyznał jej prawo do emerytury od osiągnięcia obniżonego wieku emerytalnego tj. od 17 grudnia 2008r. Po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego M. N. złożyła w organie rentowym kolejny wniosek o emeryturę i świadczenie takie zostało jej przyznane decyzją z dnia 6 maja 2014r. ZUS powołał jako podstawę prawną przepis art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz wyjaśniając sposób obliczenia świadczenia wskazał, że podstawa obliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur. Wyliczone świadczenie emerytalne okazało się niższe od dotychczas pobieranego i z tego powodu wypłata tego świadczenia została zawieszona.

W dniu 21 maja 2019r. do ZUS wpłynęło pismo M. N., w którym wskazała, że wnosi skargę domagając się ponownego obliczenia emerytury z zastosowaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r. oraz poprosiła o przywrócenie jej terminu do wniesienia skargi ze względu na stan zdrowia.

W rozpoznaniu tego wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wydał zaskarżoną decyzję.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zastosowanie ma przepis art. 477¹⁰§ 2 kpc, w którym podkreślona jest kontrolna funkcja postępowania sądowego i zasada, że jego przedmiotem może być tylko żądanie (stan faktyczny i wniosek) będące przedmiotem rozpoznania przed organem rentowym. W konsekwencji zakres zaskarżonej decyzji wyznacza też zakres rozpoznania przed Sądem.

W niniejszej sprawie kwestia sporna dotyczy wyłącznie przywrócenia terminu do złożenia przez M. N. skargi o wznowienie postępowania w przedmiocie ustalenia wysokości emerytury przysługującej wnioskodawczyni w powszechnym wieku emerytalnym z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019r tj. z zastosowaniem art. 145a §1 i 2 kpa. Poza sporem było, że wnioskodawczyni złożyła skargę o wznowienie postępowania z uchybieniem miesięcznemu terminowi, zaś wnosząc o przywrócenie terminu naprowadziła na swój stan zdrowia oraz dodała przed Sądem, że o treści wyroku dowiedziała się już po upływie w/w terminu od osób w podobnej jak ona sytuacji.

Bezsprzecznie termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego, określony w art. 145a §2 kpa, jest terminem o charakterze procesowym i może być przywrócony przy zastosowaniu art. 58 §1 i 2 kpa. Zgodnie z tym przepisem przywrócenie terminu jest możliwe na prośbę

zainteresowanej osoby jeżeli uprawdopodobni, że uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy. Organ rentowy odmówił przywrócenia terminu jedynie z tej przyczyny, że uznał iż wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła braku swej winy w uchybieniu terminowi.

Przypomnieć wypadnie, że przepisy procedury administracyjnej nie definiują samodzielnie pojęcia winy, zatem przy ocenie tego elementu bez wątplenia trzeba uwzględnić konkretny stan faktyczny i ocenić go z uwzględnieniem obiektywnego miernika staranności wymaganej w danych okolicznościach. Organ rentowy odmawiając wnioskodawczyni przywrócenia terminu powołał się tylko na fakt nienależytego wykazania choroby oraz zasugerował w decyzji, że nawet w przypadku choroby, wnioskodawczyni mogła skorzystać z pomocy osoby trzeciej. Taka ocena jest zbyt schematyczna i ogólnikowa.

Należy zauważyć, że większość terminów procesowych rozpoczyna swój bieg od daty dokonania jakiejś czynności wobec strony np. doręczenia jej odpisu decyzji z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia odwołania. W takiej sytuacji wymagania wobec strony mogą być surowsze. Natomiast termin przewidziany w art. 145a §2 kpa jest nie tylko relatywnie krótki, ale też początek jego biegu – ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w dzienniku urzędowym – może być stronie niewiadomy. Wnioskodawczyni powoływała się na swój stan zdrowia, który niewątpliwie nie jest dobry a dodatkowo wypadnie wskazać, że wnioskodawczyni ma 66 lat, jest osobą z wykształceniem zawodowym i dość nieporadną, na co wskazuje chociażby sposób formułowania pism kierowanych do ZUS i do Sądu. O samym orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego dowiedziała się od innych osób, znajdujących się w sytuacji takiej jak ona, a przy tym bez wątplenia nie wiedziała jaki jest termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania z powołaniem się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Trudno też wymagać od wnioskodawczyni aby na bieżąco śledziła doniesienia w mediach o sprawach emerytalnych, a powziętą wiedzę odnosiła do swej sytuacji, zwłaszcza, że od wydania wobec niej decyzji emerytalnej upłynęły ponad 4 lata. Samo sformułowanie tezy przedmiotowego wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest takie, że wnioskodawczyni mogła nawet nie wiedzieć, iż dotyczy jej sytuacji zwłaszcza, że decyzja, której dotyczyłoby wznowienie postępowania nawet nie powołuje przepisu uznanego za sprzeczny z Konstytucją RP tj. art. 25ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dodatkowo należy wskazać, że doniesienia medialne sprowadzały się jedynie do ogólnikowych informacji, że kobiety z rocznika 1953 mogą dokonać korzystnego dla siebie przeliczenia emerytur.

Nie sposób więc zarzucić wnioskodawczyni braku staranności jakiej można wymagać od osoby należycie dbającej o swoje interesy. Użyte w art. 58 kpa sformułowanie pozwalające na przywrócenie terminu stronie, która uprawdopodobniła brak winy, prowadzi a contrario do wniosku, że terminu nie przywraca się w sytuacji gdy uchybienie terminowi było zawinione przez stronę. W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawczyni M. N. nie sposób przypisać jakkolwiek postaci winy, a w szczególności jej najlżejszą postać tj. niedbalstwo polegające na niedołożeniu staranności wymaganej okolicznościami tej sprawy od osoby należycie dbającej o swoje interesy, jak również zawinionej nieznaności prawa.

Powyższe wnioski, skutkowały stwierdzeniem, że zachodziły warunki do uwzględnienia odwołania M. N. i zmiany zaskarżonej decyzji przez przywrócenie wnioskodawczyni terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania, o czym Sąd orzekł w wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc.